

VZŤAH MEDZI PORUCHAMI NÁLADY, SEBAPOSUDZOVANÝM ZDRAVÍM A KVALITOU ŽIVOTA U PACIENTOV S PARKINSONOVOU CHOROBOU

Radka Šufliarska^{1,2}, Iveta Nagyová^{1,2}, Martina Krokavcová^{1,2,3}, Jaroslav Rosenberger^{1,2,4}, Matej Škorvánek^{1,5},
Zuzana Gdovinová⁵, Johan W Groothoff⁶, Jitse P van Dijk^{2,6}

rijksuniversiteit
 groningen

¹Graduate School Kosice Institute for Society and Health, Lekárska fakulta, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Košice
²Ústav verejného zdravotníctva - Oddelenie sociálnej medicíny, Lekárska fakulta, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Košice
³Prvá psychiatrická klinika, Lekárska fakulta, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Košice
⁴Prvá interná klinika, Lekárska fakulta, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Košice
⁵Neurologická klinika, Lekárska fakulta, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Košice
⁶Oddelenie sociálnej medicíny, Univerzitné Lekárske Centrum Groningen, University of Groningen, Groningen, Holandsko

Úvod

Najnovší výskum Parkinsonovej choroby (PD) ukazuje, že depresia, sebauposudzovaný kognitívny deficit a stupeň funkčnej nezávislosti sú prediktormi následných zmien so zdravím asociovaného kvality života (HRQoL) [1,2]

Cieľom tejto štúdie bolo zistiť, v akom rozsahu poruchy nálady (anxieta a depresia) súvisia s kvalitou života u pacientov s Parkinsonovou chorobou, ktorí vnímajú svoje zdravie ako dobré a u pacientov, ktorí naopak vnímajú svoje zdravie ako zlé.

Metódy

Výskumný súbor

- 124 pacientov trpiacich Parkinsonovou chorobou dichotomizovaných do dvoch skupín podľa sebauposudzovaného zdravia (SRH)

- pacienti hodnotiaci zdravie ako dobré

N=79

51,9% žien

- pacienti hodnotiaci zdravie ako zlé

N=45

37,8% žien

Nástroje merania

- sociodemografické údaje – vek, pohlavie, vzdelanie a dĺžka ochorenia

- sebauposudzované zdravie – dotazník SRH/SF36

- poruchy nálady (anxieta a depresia) – dotazník HADS

- závažnosť ochorenia - škála UPDRS

- kvalita života – dotazník PDQ-39

Štatistická analýza

- viacnásobná lineárna regresná analýza: identifikácia prediktorov HRQOL

- nezávislé premenné: vek, pohlavie, dĺžka ochorenia, UPDRS a HADS

Výsledky

U pacientov s dobrým sebauposudzovaným zdravím; vek, pohlavie, vzdelanie, dĺžka ochorenia a závažnosť ochorenia vysvetľujú 66% variácie kvality života, z ktorej poruchy nálady vysvetľujú 13% .

U pacientov so zlým sebauposudzovaným zdravím, rovnaký model vysvetľuje 53% variácie, z ktorej poruchy nálady vysvetľujú 21% .

Záver

Poruchy nálady (anxieta a depresia) pravdepodobne významne znižujú kvalitu života PD pacientov, pričom ich vplyv sa javí byť výraznejším v skupine pacientov s horším sebauposudzovaným zdravím. Psychologické intervencie realizované u pacientov s PD by mali brať do úvahy rôznu úroveň pacientovho sebauposudzovaného zdravotného stavu.

KONTAKT

Mgr. Radka Šufliarska
Graduate School Kosice Institute for Society and Health
Lekárska fakulta
Univerzita PJ Šafárika
Tr SNP 1
040 11 Košice
radka.sufliarska@upjs.sk

Podakovanie

Táto práca bola podporovaná Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č. APVV-0220-10 a Agentúrou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR pre štrukturálne fondy EÚ na základe zmluvy č. ITMS: 26220120058.

Referencie

- [1] Marras C, McDermott MP, Rochon PA, Tanner CM, Naglie G, Lang AE. Predictors of deterioration in health-related quality of life in Parkinson's disease: Results from the DATATOP trial. *Movement Disorders*, 2008; 23, 653-659.
- [2] Soh SE, Morris ME, McGinley JL. Determinants of health-related quality of life in Parkinson's disease: A systematic review. *Parkinsonism and Related Disorders*, 2011; 17, 1-9.

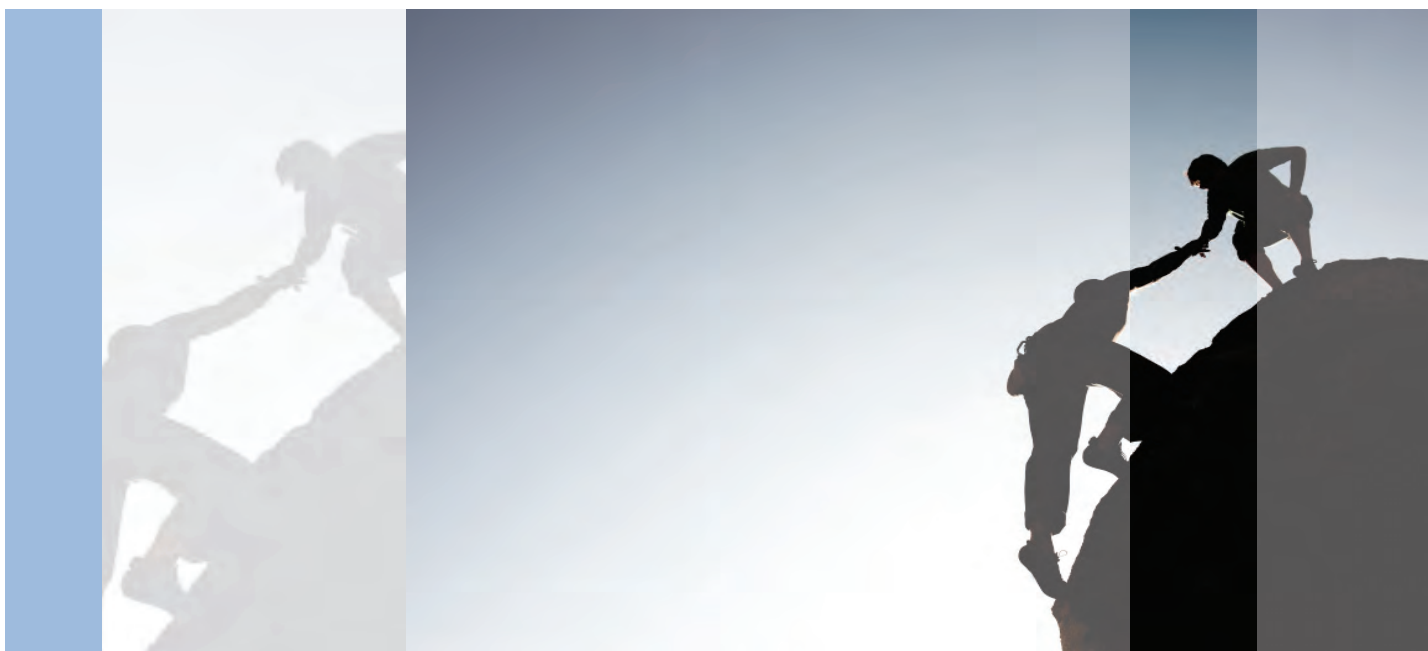

4. konferencia SAVEZ s medzinárodnou účasťou

Zborník abstraktov

Posilňovanie systému verejného zdravotníctva

9. - 10. 6. 2011, Košice

Posilňovanie systému verejného zdravotníctva

Strengthening Public Health Systems

Recenzovaný zborník abstraktov zo 4. konferencie SAVEZ s medzinárodnou účasťou
9. - 10. júna 2011, Košice, Slovenská republika

PodĎakovanie

4. konferencia SAVEZ s medzinárodnou účasťou bola podporená Medzinárodným Višegrádskeým Fondom na základe Zmluvy č. 11110211, 7. rámcovým programom Európskej Únie na základe Zmluvy č. FP7 217605 (STEPS projekt), Európskou Asociáciou Verejného Zdravotníctva (EUPHA), Kanceláriou WHO na Slovensku, vydavateľstvom Portál, s.r.o. a neziskovou organizáciou Košice 2013 – Európske hlavné mesto kultúry.

Acknowledgements

The 4th International SAVEZ conference was supported by the International Visegrad Fund under contract No. 11110211, the 7th Research Framework Program of the European Union under grant agreement No. FP7 217605 (STEPS project), the European Public Health Association (EUPHA), the WHO Country Office in Slovakia, the publishing house Portal, Ltd. and the non-profit organisation Kosice 2013 – European Capital of Culture.

Recenzenti: doc. MUDr. Tibor Baška, PhD., doc. PhDr. Lucia Dimunová, PhD., doc. RNDr. Gabriel Guliš, CSc., MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD., PhDr. Daniela Kállayová, PhD., MUDr. Jana Kollárová, PhDr. Marek Majdan, PhD., Iveta Rajničová-Nagyová, PhD.

Editori: MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD., Iveta Rajničová-Nagyová, PhD.

Vydavateľ: Equilibria, s.r.o., Košice, SR. Jún 2011.

Príspevky neprešli jazykovou korektúrou.

Zborník: © Slovenská asociácia verejného zdravia, Košice

Abstrakty: © Autori jednotlivých abstraktov

Návrh obálky: © Claudia Jutková

VZŤAH MEDZI PORUCHAMI NÁLADY, SEBAPOSUDZOVANÝM ZDRAVÍM A KVALITOU ŤIVOTA U PACIENTOV S PARKINSONOVOU CHOROBOU

Šufliarska R.^{1,2}, Nagyová I.^{1,2}, Chylová M.^{1,3}, Rosenberger J.^{1,2}, Škorvánek M.^{1,4}, Gdovinová Z.⁴, Groothoff J.W.⁵, van Dijk J.P.^{1,5}

¹ UPJŠ v Košiciach, Lekárska fakulta, Inštitút postgraduálneho vzdelávania KISH, Košice

² UPJŠ v Košiciach, Lekárska fakulta, Ústav verejného zdravotníctva - Odd. soc. medicíny, Košice

³ UPJŠ v Košiciach, Lekárska fakulta, Prvá psychiatrická klinika, Košice

⁴ UPJŠ v Košiciach, Lekárska fakulta, Neurologická klinika, Košice

⁵ University of Groningen, UMCG, Dept. of Social Medicine, Groningen, Holandsko

Úvod a cieľ: Najnovší výskum Parkinsonovej choroby (PD) ukazuje, ťe depresia, sebauposudzovaný kognitívny deficit a stupeň funkčnej nezávislosti sú prediktormi následných zmien so zdravím asociovanej kvality ťivota (HRQoL). Podobne, sebauposudzovaný zdravotný stav (SRH) je dôleťitým prediktorom mortality, morbidity, vyuťívania zdravotnej starostlivosti, hospitalizácie, ale aj zdravie podporujúceho správania a kvality ťivota. Cieľom tejto štúdie bolo zistiť, v akom rozsahu sú poruchy nálady (anxieta a depresia) v asociácii s kvalitou ťivota u pacientov s PD, ktorí vnímajú svoje zdravie ako dobré a u pacientov, ktorí naopak vnímajú svoje zdravie ako zlé. Kontrolovanými premennými boli vek, pohlavie, vzdelanie, dĺťka trvania ochorenia a závaťnosť ochorenia.

Metódy: Výskumný súbor tvorilo 124 pacientov s Parkinsonovou chorobou dichotomizovaných do dvoch skupín podľa úrovně sebauposudzovaného zdravia - pacienti s „dobrým“ zdravím (N=79; 51.9% ťien) a pacienti so „zlým“ zdravím (N=45; 37.8% ťien). Sociodemografické dáta (vek, pohlavie, vzdelanie) a dĺťka ochorenia boli získané prostredníctvom sebavýpovedového dotazníka alebo v rámci štruktúrovaného rozhovoru. Závaťnosť ochorenia bola meraná pomocou neurologickej batérie – Unifikovanej hodnotiacej škály pre Parkinsonovu chorobu (UPDRS). Pacienti tieť vyplnili dotazníky merajúce psychické charakteristiky: sebauposudzované zdravie (SF-36), anxiету a depresiu (HADS) a kvalitu ťivota (PDQ-39). Ako štatistická metóda bola pouťitá viacnásobná lineárna regresná analýza.

Výsledky: U pacientov s dobrým SRH; vek, pohlavie, vzdelanie, dĺťka trvania ochorenia, závaťnosť ochorenia a poruchy nálady vysvetľovali 66% variancie sebauposudzovanej kvality ťivota, z toho anxieta a depresia vysvetľovali 13% variancie. U pacientov so zlým SRH, rovnaký model vysvetľoval 52% variancie, z toho poruchy nálady (anxieta a depresia) vysvetľovali 21% variancie.

Záver: Poruchy nálady (anxieta a depresia) pravdepodobne významne znižujú kvalitu ťivota PD pacientov, pričom ich vplyv sa javí byť výraznejším v skupine pacientov s horším sebauposudzovaným zdravím. Psychologické intervencie realizované u pacientov s PD by mali brať do úvahy rôznu úroveň pacientovho sebauposudzovaného zdravotného stavu.

Kľúčové slová: kvalita ťivota, Parkinsonova choroba, poruchy nálady, sebauposudzované zdravie